

# Petr Sokol: Odvážná sázka na změnu

22.května 2010  
www.ods.cz  
22.03.2010

Občanští demokraté, respektive jejich výkonná rada, se rozhodli dva měsíce před volbami vyměnit volebního lídra své strany. O samotném rozhodování i o tom, co mu předcházelo, bylo již mnohé napsáno. Podívejme se proto krátce na výhody a naopak rizika popsaného kroku v konkrétním případě české ODS.

Výměna předsedy a zároveň volebního lídra relativně těsně před volbami není krokem příliš častým. Většinou se v případě takto pozdní změny jedná o zásah vyšší moci v nejrůznější podobě. Myslím tím zejména různé atentáty a násilné útoky proti vůdcům stran v předvolební kampani. Zmiňme třeba příklad nizozemského populisty Pima Fortuyna, kterého zastřelil zelený fanatic během volební kampaně, nebo bývalého indického premiéra Rádžíva Gándího. Ten se stal obětí pumového útoku na předvolebním mítinku své strany. Jako další příklady mohou sloužit bývalá pákistánská premiérka Benazir Bhutová nebo při dopravní nehodě zemřelý populistický hejtman rakouských Korutan Jorg Haider. Krutou a cynickou pravdou zůstává, že jejich strany následně volby ve všech případech vyhrály. Vraťme se ovšem k případu občanských demokratů a nástupu Petra Nečase do čela strany, která vstupuje do kampaně z pozice dvojky na žebříčku voličské popularity.

Výměna lídra krátce před volbami má bezesporu svá rizika. Pomineme-li materiální rozměr v podobě nutnosti přepracovat část kampaně, může ve voličích vyvolat pocit, že dotyčná strana není stabilní či jí chybí vnitřní jednotu. Určité riziko analyzovaného kroku spočívá také samozřejmě v možnosti, že „odvolání“ předsedy povede k otevření vnitrostranické války, v níž se střetnou ještě před volbami různé vnitrostranické skupiny. To by obraz strany u voličů výrazně poškodilo.

Všichni chtějí „změnu“

Pozitivní stránky výměny předsedy můžeme spatřovat například v přesvědčení voličů, že strana má dostatek schopných lídrů a že v ní existuje možnost generační a personální obměny. Stejně tak platí, že změna může voliče přesvědčit o tom, že strana naslouchá svým voličům a příznivcům.

Další výhodou může být v konkrétním případě samotná osoba nového lídra. Petr Nečas patří dlouhodobě k užšímu vedení strany, a je i proto ostráženým a zkušeným politikem.

Sympaticky se jeví i fakt, že přestože to byl právě Petr Nečas, který v roce 2002 na kongresu ve Františkových Lázních předsednickou volbu prohrál o několik hlasů s Mirkem Topolánkem, nikdy se nepřipojil k veřejné opozici vůči Topolánkovi a byl vždy konstruktivním a loajálním členem stranického grémia. Jako vicepremiér a ministr sociálních věcí v obou Topolánkových vládách získal Petr Nečas také dostatek exekutivních zkušeností a konkurenční strany ho v žádném případě nemohou nálepkovat jako nováčka či nezkušeného politika, který není připraven řídit naši zemi. Petr Nečas má navíc pověst konzervativce s čistým politickým štítem.

Z vandru domů

Hodnotou v předvolební situaci může být i změna jako taková. Změny se letos v předvolební kampani dovolává hned několik kandidujících subjektů. Na strunu s názvem změna hrají zejména dva nové subjekty – přemalované pravé křídlo lidovců v podobě TOP 09 a podnikatelská strana bez ideologie Věci veřejné. Oba subjekty sice nabízejí zejména recyklované politiky, což dokládá i například

angažovanost Josefa Zieleniece v rámci propagace Věcí veřejných, ale voliče získávají trikem s novým vývěsním štítem. Pomiňme v tomto ohledu případ ČSSD, která se také zaklíná změnou, přestože se aktivně podílí na úřednické vládě, a dokonce do ní nominovalasvé čelné straníky.

Chuti voličů po změně šlo samozřejmě ze strany ODS hůře čelit s lídrem, který svou funkci zastával už osm let. Oproti tomu osobnost nového stranického „šéfa“ může u části voličů uspokojit touhu po změně a může část voličů přivést z „vandru“ k „novým“ stranám domů.

Hlas pro malé, hlas pro Paroubka

Hypotetický zastánce nelevicové většiny v Poslanecké sněmovně by sice mohl argumentovat tím, že je jedno, jestli někdo volí ODS, nebo menší „pravicové“ strany. V reálu ale platí opak. Mnoho hlasů pro malé strany totiž díky volebnímu systému propadne tak, jak se to stalo minule zeleným. Takže i kdyby strany jako TOP 09 a VV nepošilhávaly po možnosti koalice s ČSSD, jejich podpora nutně neposiluje nelevicový tábor v budoucí Sněmovně. Těsná většina hlasů pro nelevicový tábor (respektive remíza obou táborů) proto může znamenat levicovou většinu ve Sněmovně.

V tomto ohledu může Petr Nečas díky svému profilu sehrát klíčovou roli. Nový lídr pravice, který je znám jako přesvědčený zastánce konzervativních hodnot, má potenciál získat zpět řadu konzervativních voličů, kteří přemýšlí o volbě TOP 09 či dokonce KDU-ČSL. Naopak těm, kteří neodolávají vábení „protikorupční“ rétoriky VV, může být Petr Nečas sympatický jako politik, s nímž nejsou spojeny žádné aféry a podezření.

Sečteno a podtrženo: s Petrem Nečasem v čele ODS je nyní určitě větší šance, že se nenaplní nejčernější scénář nadcházejících sněmovních voleb, který podle mého názoru spočívá v cestě Jiřího Paroubka do prezidentského úřadu.

Listy ODS 3/2010